

การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
ของโรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2549
The Study of Special Children's Behavior at Mahasarakham University
Demonstration Primary School 2006

จตุพร เพ็งชัย¹, กฤตยาณี กองอัม^{2*}, พรวิหส์ นุ่มท้วม³
โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กออทิสติก และเด็กสมาธิสั้น และเพื่อศึกษาแนวทางการให้การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ กลุ่มตัวอย่างได้มาแบบเจาะจงจากผลการประชุมกลุ่มและระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษาของนักเรียนโรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แบบทดสอบความสามารถในการรับและแปลผล (2) แบบสำรวจปัญหาการเรียนรู้เฉพาะด้าน (3) แบบจำแนกพฤติกรรมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ กลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กออทิสติก และเด็กสมาธิสั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ และการใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ประกอบกับการระดมสมอง (Brainstorming) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) การประชุมกลุ่ม (Group Meeting) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงในเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

จากการทำแบบทดสอบความสามารถในการรับและแปลผล มีนักเรียนที่มีแนวโน้มพฤติกรรมของเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD: Learning Disability) จำนวน 7 คน และจากการทำแบบสำรวจปัญหาการเรียนรู้เฉพาะด้าน พบว่ามีนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน 14 คน ด้านการเขียน 17 คน และด้านคณิตศาสตร์ 7 คน ทั้งนี้ครูผู้สอนได้ช่วยเหลือโดยจัดสอนเสริมให้นักเรียนเป็นรายบุคคลในสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนมีความบกพร่องหลังเลิกเรียน และจัดสอนเสริมในช่วงปิดภาคให้แก่เด็กออทิสติก ส่วนเด็กที่มีแนวโน้มพฤติกรรมกลุ่มเด็กออทิสติก (Autism) จากการทำแบบจำแนกพฤติกรรม

¹ รองศาสตราจารย์ โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

* e-mail: kittayanee@yahoo.com

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่ามีจำนวน 2 คน ในการช่วยเหลือเด็กนั้น ครูผู้สอนพยายามปรับพฤติกรรมของนักเรียนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น นอกจากนี้เด็กที่มีแนวโน้มพฤติกรรมกลุ่มเด็กสมาธิสั้น (ADHD: Attention Deficit Hyperactivity Disorder) จากการทำแบบจำแนกพฤติกรรมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่ามีจำนวน 15 คน ในการช่วยเหลือเด็กนั้น ครูได้ช่วยเหลือเด็กให้สามารถเรียนรู้ในห้องเรียน โดยให้เด็กมานั่งใกล้ครูเพื่อจะได้ดูแลอย่างใกล้ชิดและย้ายที่นั่งไม่ให้เด็กนั่งใกล้หน้าต่างหรือประตู และยังคงมอบหมายให้เด็กช่วยกิจกรรมในห้องเรียนในส่วนของผู้ปกครอง หลังจากครูได้ปรึกษาหารือเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน ผู้ปกครองที่ยอมรับฟังปัญหาพฤติกรรมดังกล่าวได้พาเด็กไปให้แพทย์ตรวจสอบและ วินิจฉัย

คำสำคัญ: เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น

ABSTRACT

This study investigated behaviours of students with special needs. They were divided into three different groups, including learning disability, autism, and attention deficit hyperactivity disorder. In addition, the study explored basic ways in which these students could be assisted. The samples under the investigation were purposively selected according to the report stemming from group discussion. The report provided basic information for the pre-analysis stage. The samples for this case study included twenty-four students of different grades ranging between kindergarten and sixth grade at Mahasarakham University Demonstration Primary School. The instruments were (1) a test to measure students' receptive as well as interpretive ability; (2) a survey questionnaire to examine students' with specific learning problems; (3) a form to classify behaviours of students' with special needs, including learning disability, autism, and attention deficit hyperactivity disorder. Qualitative data were gathered through observation, interview, brainstorming, group interview, and group meeting.

Through the test with emphasis on measuring students' receptive as well as interpretive ability, the findings showed that seven students were found to develop learning disability. From the survey questionnaire to examine students' specific learning problems, it was found that fourteen students had reading problem and seventeen students had writing problem. Additionally, seven students were found to have learning problem concerning mathematics. The teachers took action in assisting students individually by adding extra hours after school hours. Additional school sessions were also provided during summer to support those with autism. Two students, according to the form to classify behaviors of students with special needs, were found to develop autism and attention deficit hyperactivity disorder. The teachers arranged activities emphasizing the student's adjustment of behaviors. The activities allowed opportunities for students to facilitate students' interaction with teachers and their classmates. Based on the form to classify behaviors of students with special needs, it was found that fifteen students had attention deficit hyperactivity disorder. The results also indicated that there was cooperation between teachers and parents. The teacher, at the same time, assisted students by having them seated near the teachers, not allowing them to sit close to the window or door, and assigning them to help with classroom activities. The parents along with their children met doctors for diagnosis.

Keywords: Learning Disability, Autism, Attention Deficit Hyperactivity Disorder

บทนำ

ทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาระยะที่ 9 พ.ศ.2545-2549 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนได้รับการจัดการศึกษาพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม และดำรงชีวิตในสังคมโลกอย่างมีความสุข การจัดการศึกษา จะเน้นที่การให้ความสำคัญกับผู้เรียน ตั้งแต่การวางรากฐานการพัฒนาขีดความสามารถต่างๆ เพื่อให้สัมพันธ์กับเป้าหมายทางการศึกษาที่ต้องการสร้างคุณลักษณะ "เก่ง ดี มีสุข" อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงสุดของผู้เรียน (กรมวิชาการ, 2542) นอกจากนี้การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 22 ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตราที่ 24 ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 13) ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องได้รับสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ระบุว่ารัฐต้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน ต้องสงเคราะห์ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งตนเองได้ ส่วนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่

2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 10 ได้กล่าวถึงสิทธิทางการศึกษาของคนพิการว่า บุคคลพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ซึ่งรัฐต้องจัดให้ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และรัฐต้องจัดการศึกษาให้บุคคลที่มีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น เพื่อให้เด็กพิเศษได้รับการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และทำประโยชน์ให้สังคมได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 7)

โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา ก่อตั้งขึ้นเมื่อปีการศึกษา 2547 เปิดรับนักเรียนในปีแรก 2 ชั้นเรียน คือ ระดับอนุบาลปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อมาในปีการศึกษา 2548 จึงเริ่มรับนักเรียนทุกชั้นปี คือตั้งแต่อนุบาลปีที่ 1 จนถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นละ 1 ห้องเรียน ในปีการศึกษา 2547-2548 โรงเรียนพบว่านักเรียนที่โรงเรียนรับเข้ามากลางคั่นนั้นบางคนได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีปัญหาความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disorder) เด็กออทิสติก (Autistic) และสมาธิสั้น (ADHD) และนักเรียนที่มีแนวโน้มพฤติกรรมเด็กทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันพบว่าในประเทศไทย มีประชากรกลุ่มนี้อยู่ประมาณ 425,000-1,200,000 คน (ภารกิจโครงการและประสานงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2549, หน้า 1)

โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้ทำหน้าที่ของโรงเรียนตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ได้กำหนดไว้คือ ต้องให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคน และดึงศักยภาพที่มีอยู่ของนักเรียนให้แสดงออกอย่างเต็มที่ ทางโรงเรียนพยายามรับมือกับปัญหาดังกล่าว แต่ยังไม่ดีเท่าที่ตั้งใจไว้ เนื่องจากขาดบุคลากรผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางและงบประมาณในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กออทิสติก และเด็กสมาธิสั้น

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD: Learning Disorder or Learning Disability or Learning Dislexia) คือ เป็นความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่แสดงออกมาในรูปของปัญหาการอ่าน การเขียน การสะกดคำ การคำนวณ และเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ เกิดจากการทำงานที่ผิดปกติของสมองทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งความบกพร่องในการเรียนรู้นี้เป็นปัญหาใหม่ที่พบได้ในเด็กไทยวัยเรียน แม้จะยังไม่มีการสำรวจตัวเลขเด็กวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) อย่างชัดเจน แต่จากการวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพบว่า เด็กไทยมีโอกาสเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) 5-10% (กุลยา ก่อสุวรรณ, 2549) เด็กออทิสติก (Autistic) คือ เด็กที่มีพฤติกรรมหรืออาการที่เกิดขึ้นผิดปกติ เป็นภาวะความผิดปกติทางพัฒนาการอย่างรุนแรงซึ่งทำให้เกิดผลต่อพัฒนาการด้านสังคม ด้านการสื่อสารความหมาย และภาษาและจินตนาการของเด็ก ส่วนเด็กสมาธิสั้น (ADHD: Attention Deficit Hyperactivity Disorder) คือ กลุ่มอาการ

ที่เกิดในเด็กก่อนอายุ 7 ปี และส่งผลต่อพฤติกรรม อารมณ์ การเรียนรู้และการเข้าสังคมกับผู้อื่น เด็กพิเศษกลุ่มนี้ควรได้รับการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อศักยภาพที่แท้จริงของพวกเขา เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมในสังคมและชุมชนอย่างมีความสุข การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ โดยการจัดการเรียนร่วมคือการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนปกติ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในระดับที่เรียนรู้ได้ ช่วยให้รัฐบาลใช้งบประมาณน้อยกว่าการจัดโรงเรียนพิเศษอื่นๆ (กรมวิชาการ, 2543, หน้า 28) ซึ่งสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา การเรียนร่วมเป็นบางเวลา เรียนร่วมโดยได้รับบริการสอนเสริมจากครูสอนเสริม และจัดให้มีบริการสนับสนุนตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กและเยาวชน สิ่งแรกที่โรงเรียนต้องดำเนินการหลังจากรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนทางโรงเรียนต้องจัดสถานที่ให้ความรู้แก่ครูผู้ปกครองเด็กพิเศษ ผู้ปกครองเด็กปกติและเด็กปกติให้มีความเข้าใจในตัวเด็กพิเศษเหล่านั้น จัดครูเข้าสอน จัดสื่อและวิธีการสอน วิธีการสอบที่เหมาะสม หรือหากโรงเรียนมาพบความผิดปกติในภายหลังที่รับเด็กเข้าเรียนแต่ยังไม่มีความแน่ใจ ควรให้มีการวินิจฉัยจากคณะกรรมการการศึกษาพิเศษของโรงเรียน ซึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษเหล่านี้ ครูจำเป็นต้องทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ซึ่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP: Individualized Education Program) เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มี

ความต้องการเป็นพิเศษรายบุคคล โดยทำเป็นแผนระยะยาวในการพัฒนาเด็ก โดยผู้ปกครองครู และคณะกรรมการการศึกษาพิเศษของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนดังกล่าว เพื่อพัฒนาเด็กทั้งในด้านการเรียน การวัดผล ประเมินผล การรับบริการเสริม และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ส่วนแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP : Individualized Implementation Plan) เป็นแผนการสอนเฉพาะเจาะจงสำหรับเด็กพิเศษคนนั้น เพื่อช่วยให้เด็กบรรลุตามจุดประสงค์ในการเรียนรายคาบ เป็นแผนเฉพาะของครูผู้สอนที่จะจัดกิจกรรมแต่ละครั้งให้เด็กคนนั้นเกิดการเรียนรู้

โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงได้จัดทำโครงการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2549 เพื่อทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมเด็กพิเศษทั้ง 3 กลุ่มนี้ และเพื่อค้นหาวิธีที่เหมาะสมในการเรียนร่วมกับเด็กปกติ อีกทั้งเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติในกลุ่มที่มีปัญหาดังกล่าวให้ช่วยเหลือตนเองและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมถึงเป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้า เป็นฐานข้อมูลและต้นแบบของการจัดอบรมการศึกษาพิเศษให้แก่ครู นักการศึกษา และสถาบันการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยที่ได้จากโครงการนี้ คาดว่า จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนที่มีปัญหาพิเศษทั้ง 3 กลุ่มและผู้เกี่ยวข้องในชุมชนใกล้เคียงต่อไป การจัดทำโครงการนี้ จะเกิดประโยชน์ต่อสังคม และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีบทบัญญัติ

ไว้ให้รัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง รวมทั้งการให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ นอกจากนี้แผนการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ประเด็นที่ 2 ยังได้ระบุไว้ว่าต้องเสริมสร้างสุขภาพของประชาชนอย่างครบวงจรและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนที่มีปัญหาความต้องการพิเศษ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กออทิสติก และเด็กสมาธิสั้น
2. เพื่อศึกษาแนวทางการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่นักเรียนที่มีปัญหาความต้องการพิเศษ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กออทิสติก และเด็กสมาธิสั้น
3. เพื่อตั้งศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. เพื่อเป็นสารสนเทศในการดำเนินงานจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
5. เพื่อเป็นสารสนเทศและฐานข้อมูลในโครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มูลนิธิคุณพุ่ม โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วัตถุประสงค์และวิธีการ

กลุ่มตัวอย่าง

โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาแบบเจาะจง จากนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาตามมหาวิทยาลัยมหาสารคามระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย นักเรียนที่ผ่านการวินิจฉัยจากบุคลากรทางการแพทย์หรือเด็กที่มีพฤติกรรมแสดงออกที่บ่งชี้ว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กออทิสติก และเด็กสมาธิสั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบความสามารถในการรับและแปลผล (ครป.) ตามแนวคิดดอกเตอร์พี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละของผลรวมคะแนนเทียบกับคะแนนเกณฑ์
2. แบบสำรวจปัญหาการเรียนรู้เฉพาะด้าน (ศ.ดร.ผดุง อารยะวิญญู) วิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมคะแนนและหาค่าเฉลี่ยของปัญหาเด็กแต่ละคนในแต่ละด้านเทียบกับคะแนนเกณฑ์ที่กำหนด
3. แบบจำแนกพฤติกรรมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ กลุ่มเด็กออทิสติกและเด็กสมาธิสั้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตามความรุนแรงของปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละของผลรวมคะแนนที่ได้ เทียบกับเกณฑ์ 60%
4. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในชั้นเรียนเบื้องต้น วิเคราะห์ข้อมูลเชิง

คุณภาพ โดยการบรรยายเชิงวิเคราะห์ (Analysis Description)

5. แบบบันทึกข้อมูลนักเรียนจากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการบรรยายเชิงวิเคราะห์ (Analysis Description)

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพฤติกรรมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนประถมศึกษาตามมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2549 โดยศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนที่มีแนวโน้มพฤติกรรมกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กออทิสติกและเด็กสมาธิสั้น ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย นักเรียนที่ผ่านการวินิจฉัยจากบุคลากรทางการแพทย์หรือนักเรียนที่มีพฤติกรรมแสดงออกที่บ่งชี้ว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กลุ่มเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กออทิสติก และเด็กสมาธิสั้น จำนวนทั้งสิ้น 24 คน จากการศึกษาพบว่า

1. เด็กที่มีแนวโน้มพฤติกรรมกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ในการศึกษาครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบความสามารถในการรับและแปลผล (ครป.) ตามแนวคิดดอกเตอร์พี และแบบสำรวจปัญหาการเรียนรู้เฉพาะด้านของ ศ.ดร.ผดุง อารยะวิญญู ผลการศึกษาพบว่า

1.1 จากการทำแบบทดสอบความสามารถในการรับและแปลผล (ครป.) ตามแนวคิดดอกเตอร์พี พบว่า มีนักเรียนที่มีแนวโน้ม

พฤติกรรมของเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD: Learning Disability) จำนวน 7 คน

1.2 จากการทำแบบสำรวจปัญหาการเรียนรู้อเนกด้านพบว่า มีนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านทางการเรียนรู้ ดังนี้ ด้านการอ่าน จำนวน 14 คน ด้านการเขียน จำนวน 17 คนและด้านคณิตศาสตร์ จำนวน 7 คน

จากข้อค้นพบดังกล่าว ครูผู้สอนได้ช่วยเหลือ โดยจัดสอนเสริมให้นักเรียนเป็นรายบุคคลในสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนมีความบกพร่องหลังเลิกเรียน เช่น เด็กที่เรียนรู้ช้าทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน และจัดทำโครงการเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เช่น โครงการสอนเสริมในช่วงปิดภาคเรียน

2. เด็กที่มีแนวโน้มพฤติกรรมกลุ่มเด็กออทิสติก จากการทำแบบจำแนกพฤติกรรมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มเด็กออทิสติกและเด็กสมาธิสั้น พบว่า มีนักเรียนที่มีแนวโน้มพฤติกรรมกลุ่มเด็กออทิสติก จำนวน 2 คน ในการช่วยเหลือครูผู้สอนพยายามปรับพฤติกรรมของนักเรียนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น เช่น เด็กพูดน้อย บางครั้งไม่พูดเลย มีปัญหาในการพูดสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ ครูช่วยเหลือโดยการชวนเด็กคุยจนเด็กคุ้นเคยและกล้าที่จะคุยกับครู การให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมเฉพาะ เช่น การวิ่งแข่งขัน เด็กมีความรู้สึกสนุกที่ได้แสดงออกจึงกล้าพูดสื่อสารกับครู และครูได้ขยายผลไปยังการให้เด็กพูดคุยกับเพื่อนๆ และฝึกให้เด็กออกเสียงที่ถูกต้อ ส่วนเด็กที่ไม่แสดงออกทางสีหน้าหรือท่าทางเลย ครูช่วยเหลือโดยฝึกให้เด็กแสดงออกตามภาพ เช่น ถ้าแม่ให้รางวัลที่หนูเป็นเด็กดีจะต้องยิ้มดีใจ (ภาพหน้ายิ้ม) ถ้าเพื่อนมาหยิบ

ย่างลบ โดยไม่ยิ้มหนูจะต้องแสดงความไม่พอใจ (ภาพหน้าบึ้ง) เป็นต้น

3. เด็กที่มีแนวโน้มพฤติกรรมกลุ่มเด็กสมาธิสั้น (ADHD: Attention Deficit Hyperactivity Disorder) จากการทำแบบจำแนกพฤติกรรมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มเด็กออทิสติกและเด็กสมาธิสั้น พบว่า มีนักเรียนที่มีแนวโน้มพฤติกรรมกลุ่มเด็กสมาธิสั้น จำนวน 15 คน ในการช่วยเหลือเด็กนั้น ครูได้ช่วยเหลือเด็กให้สามารถเรียนรู้ในห้องเรียน โดยให้เด็กมานั่งใกล้ครูเพื่อจะได้ดูแลอย่างใกล้ชิดและย้ายที่นั่งไม่ให้เด็กนั่งใกล้หน้าต่าง และยังมีมอบหมายให้เด็กช่วยกิจกรรมในห้องเรียน เช่น แต่งตั้งให้เด็กเป็นผู้ช่วยครูในการให้ลบกระดาน เป็นต้น ในส่วนของผู้ปกครอง ครูได้ปรึกษาหารือเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน ผู้ปกครองที่ยอมรับฟังปัญหาพฤติกรรมดังกล่าวได้พาเด็กไปให้แพทย์ตรวจสอบและวินิจฉัย ผลปรากฏว่าเด็กมีภาวะสมาธิสั้นจริง แพทย์จึงให้รับประทานยา ถ้าผู้ปกครองเคร่งครัดให้นักเรียนรับประทานยาตามที่แพทย์สั่งเด็กจะสามารถนั่งเรียนในห้องเรียนได้ปกติ แต่ถ้าวินิจฉัยที่นักเรียนไม่รับประทานยานักเรียนก็จะลุกเดินไปเดินมาไม่นั่งกับที่

วิจารณ์และสรุปการศึกษา

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย สามารถวิจารณ์และสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. จากการศึกษารายละเอียดเบื้องต้นของนักเรียน ทำให้ได้ทราบพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นปัญหาต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้นักเรียนแต่ละคนอาจจะมีปัญหาแตกต่างกันไป ซึ่งควรได้รับการศึกษาเพื่อดำเนินการ

แก้ไขปัญหาคือไปในอนาคต ลักษณะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้ง 3 กลุ่ม มีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันในด้าน ซึ่งต้องศึกษาให้ชัดเจนลงไปเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีแนวโน้มว่าจะเป็นเด็กกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษได้รับการรักษาดูแลและให้การช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและทันเวลา

2. จากข้อสรุปที่ได้จากผลการประเมินของแบบทดสอบความสามารถในการรับรู้และแปลผลข้อมูล (แบบ ครป.) พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลายคนมีปัญหาด้านการรับรู้ทางสังคมและด้านสมาธิ สอดคล้องกับแนวคิดของคลอร์ (Clore, 2006) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของแบนดูรา พบว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้อย่อมส่งผลต่อทักษะทางสังคม จากข้อสรุปงานวิจัยดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างแม้จะแนบสรูปจากแบบทดสอบจะไม่ได้มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา แต่คะแนนรายด้านย่อยนั้นพบว่านักเรียนมีความบกพร่องในด้านของการรับรู้ทางสังคมและสมาธิ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้คณะผู้วิจัยศึกษาหาแนวทางแก้ไขและปรับพฤติกรรมของนักเรียนต่อไปในอนาคต

3. จากข้อสรุปที่ได้จากผลการประเมินของแบบสำรวจปัญหาในการเรียนรู้ เจาะด้านพบว่า นักเรียนแต่ละคนมีปัญหาแตกต่างกันไปบ้าง มีปัญหาการเรียนรู้ทุกด้านร่วมกันบ้าง มีเพียงด้านใดด้านหนึ่งหรือมีเพียงสองด้าน ซึ่งด้านที่กลุ่มตัวอย่างมีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการเขียน

4. จากการประเมินแบบจำแนกพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษพบว่า

4.1. นักเรียนที่มีแนวโน้มพฤติกรรมของเด็กออทิสติก จำนวน 2 คน ส่วนใหญ่ จะเป็นพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนส่งผลให้มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ เนื่องจากนักเรียนมีความบกพร่องด้านการสื่อสารการใช้ภาษา และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแสดงให้เห็นว่า เด็กออทิสติกมีความแตกต่างจากเด็กปกติอย่างเห็นได้ชัด ถ้าเด็กสามารถปฏิบัติตามคำสั่งของครู พูดสื่อสารได้ ควรจัดการเรียนรู้อบรมกับเพื่อนในห้องเรียนได้ อาจจะเป็นกลุ่มที่มีความรุนแรงน้อย จึงสามารถเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จะมีลักษณะพฤติกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การขาดความรู้สึกทางอารมณ์ร่วม (Mutual Emotion) กับบุคคลอื่น การทำซ้ำๆ ในสิ่งที่ตนชอบ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงกิจวัตรที่แปลกประหลาดได้ ถ้าถูกเปลี่ยนแปลงจะแสดงความไม่พอใจ มีการพูดที่ผิดปกติ มีความสามารถสูงเกี่ยวกับการจำและทักษะการใช้สายตา แต่มีความยากลำบากในการเรียนรู้ทุกด้าน เนื่องจากเด็กขาดความเข้าใจและความสนใจ บางคนอาจจะมีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง (เพ็ญแข ลิ้มศิลา, 2545, หน้า 12) ดังนั้น ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จึงเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ให้สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของเด็กกลุ่มออทิสติกตามศักยภาพ รวมถึงการช่วยเหลือเด็กให้สามารถอยู่ในสังคม และสามารถช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้นได้

4.2. นักเรียนที่มีแนวโน้มพฤติกรรมของสมาธิสั้น จำนวน 15 คน จากผลการประเมินพฤติกรรมส่วนใหญ่เด็กไม่อยู่นิ่ง มีช่วงความสนใจสั้น นั่งฟังครูสอนนานๆ ไม่ได้ เดินไปเดินมาขณะเรียน เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของนักเรียนที่มีแนวโน้มกลุ่มสมาธิสั้นในโรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทำให้เด็กกลุ่มเด็กสมาธิสั้นนี้ประสบปัญหาในการเรียนรู้ ส่งผลให้เด็กมีผลการเรียนต่ำ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงควรจัดให้เด็กเรียนรู้ และไม่รบกวนบุคคลอื่นในห้องเรียน เด็กที่มีแนวโน้มพฤติกรรมกลุ่มเด็กสมาธิสั้น จึงจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ และจัดการเรียนรู้ให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่รบกวนนักเรียนคนอื่นในห้องเรียน สำหรับวิชาที่นักเรียนไม่สามารถเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้

กิตติกรรมประกาศ

โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดำเนินงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ โดยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากบุคคลต่างๆ และหน่วยงานหลายหน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์ประสานงานมูลนิธิคุณพุ่ม โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โรงพยาบาลยุวประสาททวาทโย-ปัทมภ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และโรงพยาบาลศิริราชที่อนุเคราะห์ให้บุคลากรของโรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลและการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมถึงคณาจารย์โรงเรียนประถมสาธิตฯ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี ทำให้การดำเนินการวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ศาสตราจารย์ทักษิณา สนวนานนท์ ที่เมตตาอนุเคราะห์คณะผู้วิจัยให้ติดต่อกับหน่วยงาน การศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ศาสตราจารย์ นายแพทย์อดุลย์ วิริยเวชกุล ราชบัณฑิต อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และคณะผู้บริหารโรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ความสนับสนุนการดำเนินการวิจัย อำนวยความสะดวกและให้ร่วมมือเป็นอย่างดีในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คุณความดีที่ทั้งหมดขอยกให้กับคณะบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนขอผิดพลาดใดๆ คณะผู้วิจัยขอน้อมรับไปปรับปรุงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ก่อสุวรรณ (2549). เด็กไทยกว่าล้านเสี่ยงจัด "บกพร่องอ่านเขียนผิด". สืบค้นวันที่ 14 สิงหาคม 2549 จาก <http://tnews.teenee.com/etc/3639.html>
- เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2545). คู่มือฝึกและดูแลเด็กออทิสติกสำหรับผู้ปกครอง. สมุทรปราการ: โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- วิชาการ, กรม (2542). แนวการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- วิชาการ, กรม (2543). การพัฒนาเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาริการ, กระทรวง (2545). ถาม-ตอบปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, ภารกิจโครงการและประสานงานวิจัย (2549). การพัฒนาศักยภาพบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สมรรถิสน์ และออทิสซึม. กรุงเทพฯ: เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ.
- Clore, Christine W. (2006). **Social Skills Use of Adolescents With Learning Disabilities: An Application of Bandura's Theory of Reciprocal Interaction (Albert Bandura)**. USA: University of North Texas.